

โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อป้องกันและ
แก้ไขปัญหาร้ายแรง โดยใช้รูปแบบโคก หนอง นา โมเดล

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

โลก กอง นา โมเดล

ปลูกป่า 3 อย่าง
ประโยชน์ 4 อย่าง

ที่อยู่อาศัย
ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์

น้ำผิวดิน

นาข้าวอินทรีย์
พื้นบ้านรากยาว

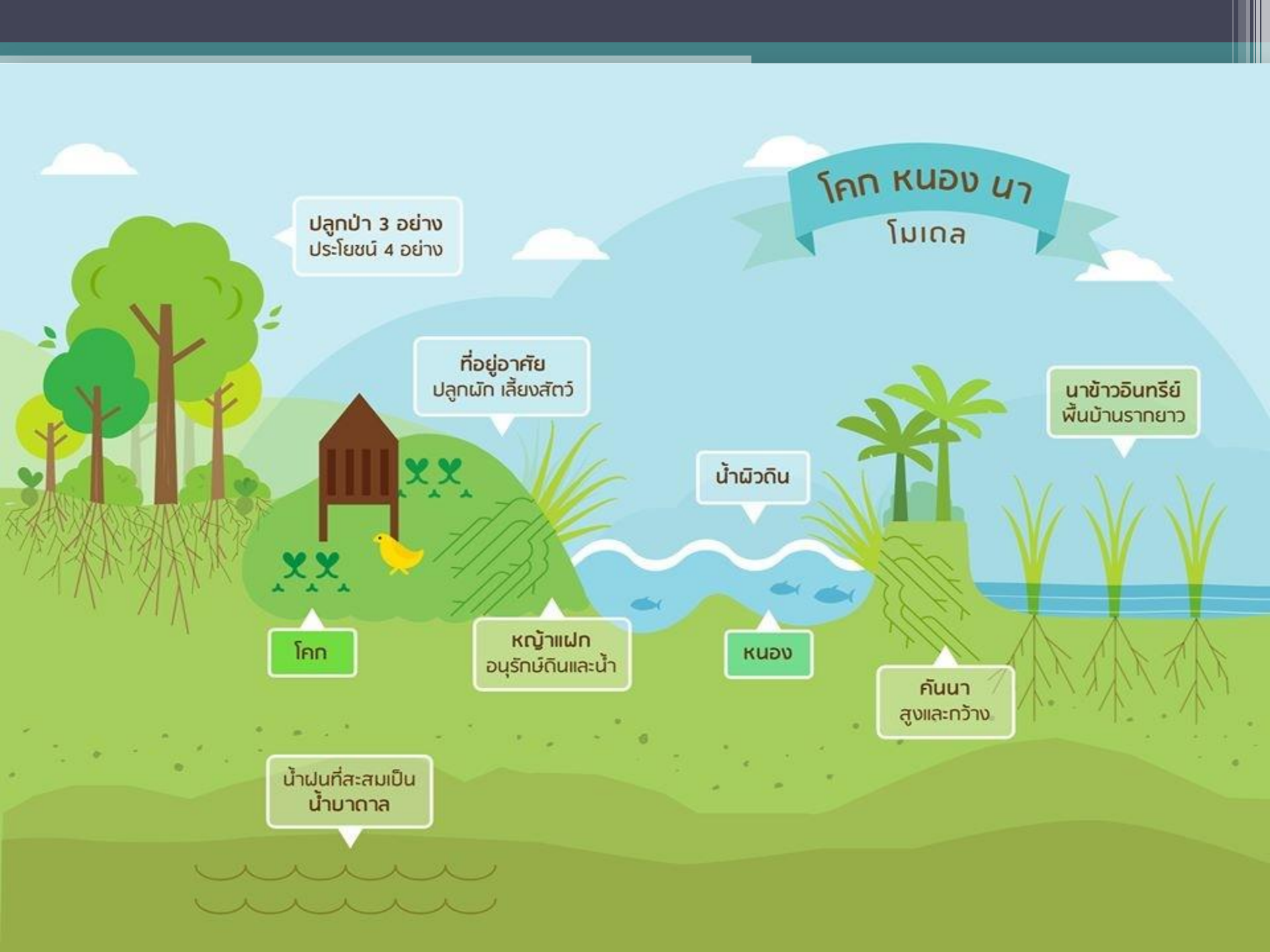
โลก

หญ้าแฝก
อนุรักษ์ดินและน้ำ

กอง

คันนา
สูงและกว้าง

น้ำฝนที่สะสมเป็น
น้ำบาดาล

โคก เลี้ยงสัตว์ (1 ไร่) เป็นโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

โคก ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง (2 ไร่)

ช่วยสร้างหน้าดิน สร้างปุ๋ยจากธรรมชาติ

โคก ปลูกพืชไร่ พืชสวน (2 ไร่)

สร้างรายได้เสริม

คันนา ยกสูงและกว้าง เพื่อกักเก็บน้ำฝน
ปลูกพืชผักบนคันนา และเลี้ยงปลาในนาข้าว

หนอง (ทั้งหมด 3 ไร่) มีน้ำใช้เพียงพอไม่ต้องเพิ่มชลประทาน
และเลี้ยงปลา พอกัน เหลือแบ่งปันและขาย

นา (2 ไร่) พอกัน เหลือแบ่งปันและขาย

แบบจำลองการจัดการพื้นที่การเกษตร ในเขตลุ่มน้ำป่าสัก

ข้อดีของ โกง หนอง นา โมเดล

โครงการฯ โคก หนอง นา โมเดล

ความเป็นมา

โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียงฯ โคก หนอง นา โมเดล

เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง
ระดับพื้นที่

กษ. + มูลนิธิสิริกรรมฯ +
คณะสถาปัตยกรรมฯ สจล.

โครงการฯ โคก หนอง นา โมเดล

ความเป็นมา

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
- โดยใช้รูปแบบโคก หนอง นา โมเดล เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งในระดับพื้นที่
- กองประสานงานโครงการพระราชดำริฯ ส.ป.ก. ร่วมบูรณาการดำเนินการในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน
- “โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยใช้รูปแบบโคก หนอง นา โมเดล”

โครงการฯ โคก หนอง นา โมเดล

วัตถุประสงค์

ป้องกันและ
แก้ไขปัญหาราก
เหง้า

ส่งเสริมการใช้
พื้นที่อย่างมี
ประสิทธิภาพ

สร้างแปลง
ต้นแบบ
ความสำเร็จ

โครงการฯ โคก หนอง นา โมเดล

วัตถุประสงค์

- เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหารากยั้งแล้งแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่
- เพื่อสร้างแปลงต้นแบบความสำเร็จในรูปแบบโคก หนอง นา โมเดล
- เพื่อส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Roadmap

ความเป็นมา

๑. ความร่วมมือระหว่าง กษ. + มูลนิธิ
กิจกรรมธรรมชาติ + คณะสถาปัตย์ฯ สจล.
๒. เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งในระดับพื้นที่
๓. ส.ป.ก. ➡ โครงการฯ โคกหนองนาโมเดล

เป้าหมาย

๑. ดำเนินการในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน
๒. เกษตรกรเป้าหมาย ๑๔๗ ราย
๓. ระยะเวลาดำเนินการ: ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

แนวทางการขับเคลื่อน

๑. ทำแบบคนจน
๒. เล็ก แคบ ชัด
๓. ยึดหลักบันได ๙ ขั้น
๔. ใช้เครือข่ายฯ ในการขับเคลื่อน

SIPOC Diagram

Suppliers

๑. กระทรวงเกษตรฯ
๒. ส.ป.ก.
๓. มูลนิธิกิจกรรมฯ
๔. สจล.
๕. ภาครัฐ/เครือข่าย

Input

๑. ความรู้ + แนวคิด
๒. ปัจจัยการผลิต
๓. เครื่องมือ/เครื่องจักร
๔. งบประมาณ
๕. เจ้าหน้าที่

Process

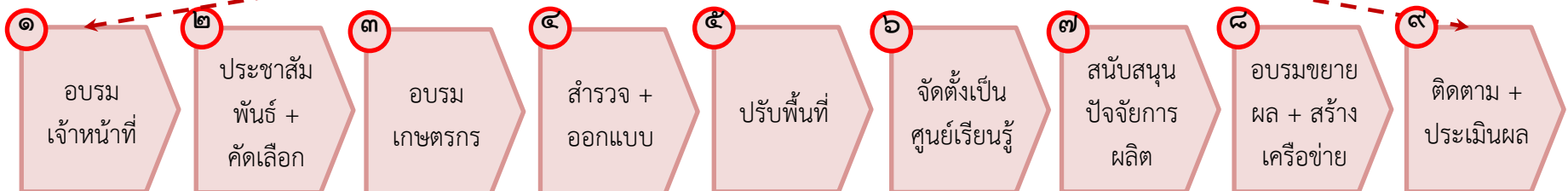
กระบวนการ
(ปรากฏตามขั้นตอน
ด้านล่าง)

Output/Outcome

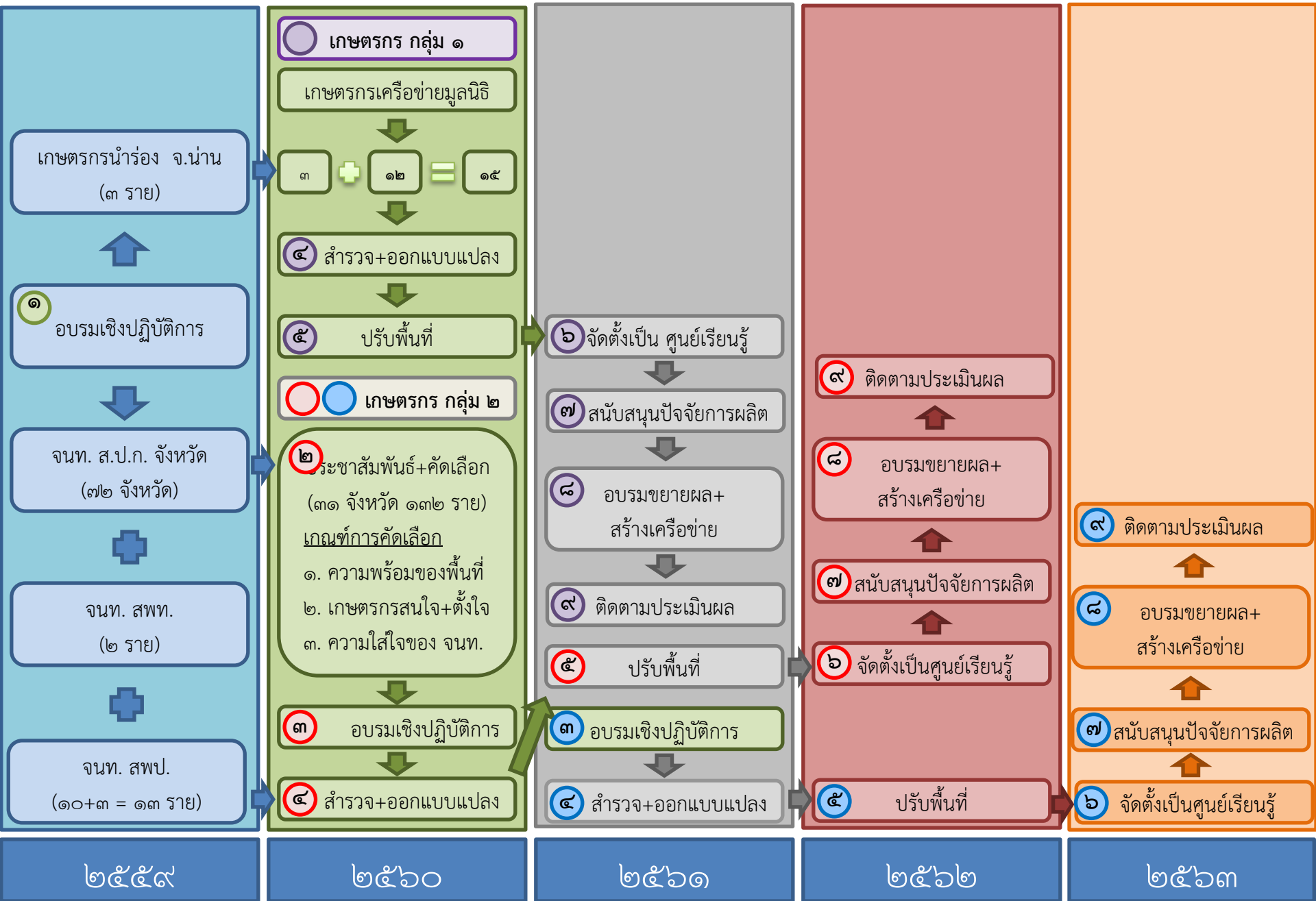
๑. มีแนวทางในการ
ป้องกัน+แก้ไขภัยแล้ง
๒. มีแปลงต้นแบบ
๓. มีเครือข่าย
๔. มีการใช้พื้นที่ปฏิรูป
ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. เกษตรกรมีคุณภาพ
ชีวิตที่ดีขึ้น

Customers

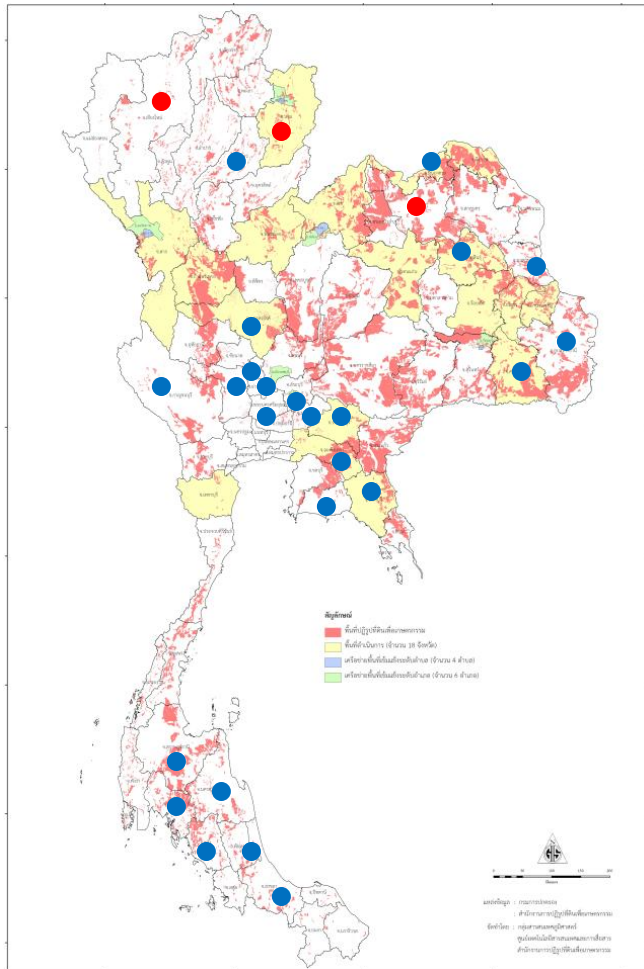
เกษตรกร
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

Roadmap

พื้นที่ดำเนินการ

- **เขตรกรกลุ่มที่ ๑ (๓ จังหวัด ๑๕ ราย ๑๖ แปลง เนื้อที่ ๒๙๓ ไร่)**
ภาคเหนือ ๒ จังหวัด (เชียงใหม่ และน่าน)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ จังหวัด (อุดรธานี)
- **เขตรกรกลุ่มที่ ๒ (๓๑ จังหวัด ๑๓๒ ราย ๑๔๐ แปลง เนื้อที่ ๑,๖๐๐ ไร่)**
ภาคเหนือ ๒ จังหวัด (แพร่ และลำปาง)
ภาคกลาง ๑๔ จังหวัด (อ่างทอง ปราจีนบุรี จันทบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา นครสวรรค์ สระบุรี สระแก้ว ลพบุรี นครนายก)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๙ จังหวัด (กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ขอนแก่น หนองคาย มุกดาหาร ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด บึงกาฬ)
ภาคใต้ ๖ จังหวัด (ตรัง สุราษฎร์ธานี พัทลุง สงขลา กระบี่ นครศรีธรรมราช)
รวม ๓๔ จังหวัด ๑๔๗ ราย ๑๕๖ แปลง เนื้อที่ ๑,๘๙๓ ไร่

โครงการฯ โคก หนอง นา โมเดล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

❖ ผลผลิต

- มีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาร้ายแรงอย่างเป็นระบบ
- มีแปลงตัวอย่างการทำเกษตรตามรูปแบบโคก หนอง นา โมเดล
- เกษตรกรแปลงตัวอย่างได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งสามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชนได้

❖ ผลลัพธ์

- มีการใช้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ
- เกิดความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและเครือข่าย
- เกษตรกรในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

โครงการขับเคลื่อนชุมชน
เศรษฐกิจพอเพียง

โครงการโคก

หนอง นา โมเดล

โครงการส่งเสริม
เกษตรทฤษฎีใหม่

โครงการเฉลิม
พระเกียรติฯ

เศรษฐกิจ
พอเพียง

ขอบคุณครับ

